Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (desátého senátu)

21. května 2015 *

„Řízení o předběžné otázce — Směrnice 2006/126/ES — Vzájemné uznávání řidičských průkazů — Doba zákazu — Udělení řidičského oprávnění jiným členským státem před začátkem platnosti doby zákazu v členském státě obvyklého bydliště — Důvody pro odmítnutí členského státu obvyklého bydliště uznat platnost řidičského průkazu uděleného jiným členským státem“

Ve věci C-339/14,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Oberlandesgericht Nürnberg (Německo) ze dne 26. června 2014, došlým Soudnímu dvoru dne 14. července 2014, v trestním řízení proti

Andreasi Wittmannovi,

SOUDNÍ DVŮR (desátý senát),

ve složení C. Vajda, předseda senátu, A. Rosas (zpravodaj), a E. Juhász, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za A. Wittmanna W. Säftelem, Rechtsanwalt,

— za Evropskou komisi G. Braunem a N. Yerrell, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 11 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/126/ES ze dne 20. prosince 2006 o řidičských průkazech (Úř. věst. L 403, s. 18).

* Jednací jazyk: němčina.

2 Tato žádost byla podána v rámci trestního řízení zahájeného proti A. Wittmannovi z důvodu, že dne 16. května 2013 řídil na německém území motorové vozidlo, ačkoliv k tomu neměl příslušné řidičské oprávnění.

Právní rámec

Unijní právo

3 Body 2 a 15 odůvodnění směrnice 2006/126 stanoví:

„(2) Pravidla pro řidičské průkazy jsou základními prvky společné dopravní politiky, přispívají ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu a usnadňují volný pohyb osob, které se usazují v jiném členském státě, než ve kterém byl řidičský průkaz vydán. Vzhledem k významu individuálních dopravních prostředků podporuje vlastnictví řidičského průkazu, který je řádně uznán hostitelským členským státem, volný pohyb a svobodu usazování osob. […]

[…]

(15) Z důvodů bezpečnosti silničního provozu by členské státy měly mít možnost uplatňovat své vnitrostátní právní předpisy týkající se odebírání, pozastavování, prodlužování a rušení řidičských průkazů na všechny držitele řidičských průkazů, kteří získali obvyklé bydliště na jejich území.“

4 Podle čl. 2 odst. 1 této směrnice se řidičské průkazy vydané členskými státy vzájemně uznávají.

5 Článek 11 odst. 4 uvedené směrnice stanoví:

„Členský stát odmítne vydat řidičský průkaz žadateli, jehož řidičský průkaz byl v jiném členském státě omezen, pozastaven nebo odejmut.

Členský stát odmítne uznat platnost každého řidičského průkazu, který jiný členský stát vydal osobě, jejíž řidičský průkaz je na území prvního státu omezen, pozastaven nebo odejmut.

Členský stát může rovněž odmítnout vydat řidičský průkaz žadateli, jehož řidičský průkaz byl v jiném členském státě zrušen.“

Německé právo

6 Relevantní ustanovení německého práva jsou ustanovení nařízení o přístupu osob k provozu na pozemních komunikacích – nařízení o řidičských oprávněních (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr – Fahrerlaubnis-Verordnung) ve znění ze dne 10. ledna 2013 (dále jen „FeV“).

7 Ustanovení § 28 odst. 1 FeV stanovilo zásadu, podle níž platný řidičský průkaz Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru (EHP), vydaný v jiném členském státě, opravňoval jeho držitele k řízení motorového vozidla v Německu.

8 Odstavec 4 tohoto paragrafu zavedl výjimku z tohoto pravidla, když stanovil:

„Oprávnění podle odstavce 1 neplatí pro držitele řidičského průkazu EU nebo EHP

[…]

3. kterým bylo řidičské oprávnění v Německu odňato předběžným nebo konečným soudním rozhodnutím, nebo přímo vykonatelným nebo konečným rozhodnutím správního orgánu, kterým bylo udělení řidičského oprávnění s konečnou platností odepřeno, nebo kterým řidičské oprávnění nebylo odňato jen proto, že se tito mezitím řidičského oprávnění vzdali,

4. jimž nelze řidičské oprávnění udělit z důvodu pravomocného soudního rozhodnutí,

[…]

Body 3 a 4 první věty se použijí pouze v případě, že jsou opatření v nich uvedená zapsána do centrálního registru řidičů a nedošlo k žádnému vyškrtnutí podle § 29 zákona o silničním provozu […]“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

9 Během silniční kontroly dne 16. května 2013 v Rothenburg ob der Tauber (Německo) předložil A. Wittmann, německý státní příslušník, unijní řidičský průkaz, který mu byl vydán polskými orgány.

10 Německé orgány měly za to, že řidičský průkaz získaný v Polsku nemůže být na jejich území uznán, a zahájily proti A. Wittmannovi trestní stíhání z důvodu řízení bez řidičského oprávnění. Andreas Wittmann podle nich nemohl využívat polského řidičského průkazu, neboť byl předtím v Německu odsouzen a v souvislosti s tímto odsouzením mu byla stanovena doba, po níž je mu zakázáno získat řidičské oprávnění.

11 Jmenovaný byl proto stíhán a následně byl Amtsgericht Ansbach (okresní soud v Ansbach) dne 23. ledna 2014 odsouzen k trestu odnětí svobody v délce šesti měsíců za řízení bez řidičského oprávnění. Tento soud tak potvrdil stanovisko německých orgánů.

12 Pokud jde o skutkové okolnosti sporu projednávaného u předkládajícího soudu, tento soud uvádí, že během silniční kontroly uskutečněné dne 1. prosince 2004 předložil A. Wittmann padělaný český řidičský průkaz. Amtsgericht Lindau (okresní soud v Lindau), který byl územně příslušným soudem, stanovil v rozsudku ze dne 18. července 2005 pouze dobu zákazu udělení řidičského oprávnění, a sice lhůtu, během níž nemůže být řidičské oprávnění uděleno osobě, která nemá řidičské oprávnění – neboť toto oprávnění jí bylo již odňato, nebo protože nebyla ještě nikdy jeho držitelem. Amtsgericht Lindau v tomto smyslu rozhodl z důvodu, že řidičské oprávnění bylo A. Wittmannovi odňato v roce 2001.

13 Tento rozsudek Amtsgericht Lindau nabyl právní moci dne 14. července 2006. Doba zákazu udělení řidičského oprávnění začala plynout dne 14. července 2006 a uplynula o rok později, a sice 14. července 2007. Podle trestního zákoníku začíná doba zákazu udělení řidičského oprávnění plynout až nabytím právní moci odsuzujícího rozsudku.

14 I když A. Wittmann po vydání rozsudku Amtsgericht Lindau nepožádal o udělení nového řidičského oprávnění v Německu, získal naproti tomu dne 14. září 2005 řidičský průkaz v Polsku, tj. po vydání rozsudku ze dne 18. července 2005, ale před nabytím jeho právní moci a před tím, než začala plynout doba zákazu v délce jednoho roku.

15 Andreas Wittmann předložil svůj polský řidičský průkaz během silniční kontroly v Rothenburg ob der Tauber dne 15. září 2009. Rozsudkem ze dne 4. května 2010 byl odsouzen za řízení bez řidičského oprávnění k trestu odnětí svobody v délce šesti měsíců, který vykonal.

16 Je to tentýž polský řidičský průkaz, který A. Wittmann předložil během silniční kontroly dne 16. května 2013, uvedený v bodě 9 tohoto rozsudku.

17 Amtsgericht Ansbach v rozsudku ze dne 23. ledna 2014 rovněž konstatoval, že A. Wittmann byl již v minulosti v jedenácti případech odsouzen za řízení bez řidičského oprávnění. Konkrétně mu bylo jeho německé řidičské oprávnění odňato v roce 2001 a později mu v Německu nebylo uděleno žádné jiné řidičské oprávnění.

18 Andreas Wittmann podal proti tomuto rozsudku ze dne 23. ledna 2014 u Oberlandesgericht Nürnberg (vrchní zemský soud v Norimberku) kasační opravný prostředek. Výkon trestu odnětí svobody byl odložen do vydání rozsudku předkládajícího soudu.

19 Vzhledem k tomu, že Oberlandesgericht Nürnberg měl pochybnosti o případné povinnosti uznat polský řidičský průkaz na základě směrnice 2006/126, rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je nutné čl. 11 odst. 4 směrnice 2006/126 vykládat v tom smyslu, že se situace, kdy řidiči motorového vozidla není řidičské oprávnění odebráno pouze proto, že řidičské oprávnění mu bylo odebráno již dříve, a on proto žádné řidičské oprávnění nemá, a kdy je současně nařízeno, že této osobě nesmí být v žádném případě uděleno po určitou dobu žádné nové řidičské oprávnění, rovná odnětí řidičského průkazu?“

K předběžné otázce

20 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 11 odst. 4 druhý pododstavec směrnice 2006/126 musí být vykládán v tom smyslu, že opatření, kterým členský stát, jenž nemůže řidiči motorového vozidla odejmout jeho řidičské oprávnění z důvodu, že mu již bylo dřívějším rozhodnutím odňato, nařídí, že této osobě nebude možné během určité doby udělit nové řidičské oprávnění, musí být považováno za omezení, pozastavení nebo odnětí řidičského průkazu ve smyslu tohoto ustanovení s tím důsledkem, že bude bránit uznání platnosti všech řidičských průkazů vydaných jiným členským státem před uplynutím této doby.

21 Andreas Wittmann má za to, že skutkové okolnosti věcí, v nichž byly vydány starší rozsudky Soudního dvora v této oblasti, nejsou srovnatelné se skutkovými okolnostmi projednávané věci. S odkazem na judikaturu Soudního dvora ohledně zásady vzájemného uznávání řidičských průkazů (rozsudek Akyüz, C-467/10, EU:C:2012:112, bod 46) tvrdí, že z této zásady nelze činit další výjimky. Soudní dvůr podle něj stanovil dvě jasné výjimky, a sice nedodržení požadavku pobytu, který nehraje ve věci v původním řízení žádnou roli, a dále získání zahraničního řidičského průkazu po odnětí vnitrostátního oprávnění nebo během doby zákazu. Andreas Wittmann tvrdí, že nezískal polský řidičský průkaz během období zákazu z důvodu, že tento zákaz se stal účinným až poté, co uvedený řidičský průkaz získal.

22 Evropská komise uvádí, že předkládající soud poukázal na podobnost mezi projednávanou věcí a skutkovými okolnosti, které tvoří základ rozsudku Weber (C-1/07, EU:C:2008:640). Má za to, že je třeba zkoumat, zda existují mezi oběma těmito věcmi rozdíly odůvodňující odlišné právní posouzení. Podle Komise tomu tak není, neboť stran svého řidičského průkazu se A. Wittmann nachází v situaci srovnatelné se situací ve věci, ve které byl vydán tento rozsudek Weber (C-1/07, EU:C:2008:640).

23 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury čl. 2 odst. 1 směrnice 2006/126, jakož i čl. 1 odst. 2 směrnice Rady 91/439/EHS ze dne 29. července 1991 o řidičských průkazech (Úř. věst. L 237, s. 1; Zvl. vyd. 07/01, s. 317), která předchází směrnici 2006/126, stanoví vzájemné uznávání řidičských průkazů vydaných členskými státy bez jakýchkoli formálních náležitostí (v tomto smyslu viz rozsudky Akyüz, C-467/10, EU:C:2012:112, bod 40, jakož i Hofmann, C-419/10, EU:C:2012:240, body 43 a 44).

24 Článek 11 odst. 4 druhý pododstavec směrnice 2006/126 nicméně stanoví, že členský stát je povinen odmítnout uznat platnost každého řidičského průkazu, který jiný členský stát vydal osobě, jejíž řidičský průkaz je na území prvního státu omezen, pozastaven nebo odejmut.

25 Z upřesnění poskytnutých předkládajícím soudem vyplývá, že před tím, než A. Wittmann získal dne 14. září 2005 polský řidičský průkaz, vydal Amtsgericht Lindau dne 18. července 2005 v případě jmenovaného zákaz udělení německého řidičského oprávnění. Rozsudek Amtsgericht Lindau nabyl právní moci dne 14. července 2006, zákaz udělení řidičského oprávnění se tedy stal účinným téhož dne a skončil o rok později, tj. dne 14. července 2007. Kromě toho skutečnosti odůvodňující opatření spočívající v zákazu udělení řidičského oprávnění v Německu byly zjištěny dne 1. prosince 2004, a to před datem vydání uvedeného polského řidičského průkazu.

26 Je třeba připomenout, že věc, ve které byl vydán rozsudek Weber (C-1/07, EU:C:2008:640), se týkala osoby, která řídila v Německu motorové vozidlo pod vlivem omamných látek a které bylo kromě pokuty uloženo pozastavení řidičského oprávnění v délce jednoho měsíce. Německé řidičské oprávnění jí bylo následně odňato za stejné skutky. Po vydání správního rozhodnutí o pozastavení jejího řidičského oprávnění, avšak ještě před tím, než toto rozhodnutí nabylo právní moci a před následným rozhodnutím, kterým jí bylo odňato její řidičské oprávnění, získala tato osoba český řidičský průkaz, který německé orgány odmítly uznat.

27 Soudní dvůr měl v tomto rozsudku za to, že čl. 1 odst. 2, jakož i čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439 nebrání tomu, aby členský stát na svém území odmítl uznat řidičské oprávnění vyplývající z řidičského průkazu vydaného jiným členským státem osobě, které bylo na území prvního členského státu odňato řidičské oprávnění, ačkoli bylo o tomto odnětí rozhodnuto po vydání uvedeného průkazu, pokud byl tento řidičský průkaz získán po vydání rozhodnutí o dočasném pozastavení průkazu vydaného v prvním členském státě a jak toto pozastavení, tak uvedené odnětí jsou odůvodněny skutečnostmi existujícími ke dni vydání druhého řidičského průkazu (v tomto smyslu viz rozsudek Weber, C-1/07, EU:C:2008:640, 41. Viz také rozsudek Apel, C-224/10, EU:C:2011:655, bod 31.).

28 Opatření přijatá v projednávané věci vůči A. Wittmannovi se zajisté liší od opatření přijatých vůči F. Weberovi z důvodu, že F. Weber byl stále držitelem německého řidičského oprávnění, když se na německém území dopustil porušení dotčeného ve věci, v níž byl vydán rozsudek Weber (C-1/07, EU:C:2008:640), což nebyl případ A. Wittmanna v okamžiku porušení dotčeného ve věci v původním řízení. Nicméně okolnost, že A. Wittmann již nebyl držitelem německého řidičského oprávnění, které by mohlo být předmětem odnětí, je pro účely použití čl. 11 odst. 4 druhé věty směrnice 2006/216 irelevantní. Za takových okolností musí být totiž zákaz získat nové řidičské oprávnění považováno za omezení, pozastavení nebo odnětí ve smyslu tohoto ustanovení (v tomto smyslu viz rozsudek Apelt, C-224/10, EU:C:2011:655, bod 33, ve kterém Soudní dvůr konstatoval, že zadržení lze považovat za pozastavení uvedené v čl. 8 odst. 2 a 4 směrnice 91/439).

29 Jak tvrdila Komise vyloučení takových opatření z působnosti čl. 11 odst. 4 druhého pododstavce směrnice 2006/126 by znamenalo, že s osobami, které se dopustily porušení pravidel silničního provozu, aniž byly držiteli řidičského oprávnění, bude zacházeno lépe než s osobami, které se dopustily takových porušení a byly držiteli řidičského oprávnění. Takový výsledek by podle ní byl v rozporu s cílem bezpečnosti silničního provozu, jehož význam je zdůrazněn v bodech 2 a 15 odůvodnění této směrnice.

30 Avšak kdyby bylo členskému státu uloženo, aby uznal platnost řidičského průkazu uděleného osobě jiným členským státem, třebaže byl prvním členským státem této osobě uložen zákaz získat řidičské oprávnění v tomto prvním členském státě z důvodu skutečností, které předcházely udělení uvedeného oprávnění druhým státem, znamenalo by to, že osoby, které se na území jednoho členského státu dopustily porušení předpisů, za něž lze uložit takové opatření, by byly podněcovány k tomu, aby se vydaly do jiného členského státu za účelem získání nového řidičského průkazu, a vyhnuly se tak správním a trestním následkům uvedených porušení předpisů a v konečném výsledku by tak byla zmařena důvěra, na které spočívá systém vzájemného uznávání řidičských průkazů (v tomto smyslu viz rozsudek Weber, C-1/07, EU:C:2008:640, bod 39).

31 Okolnost, že rozsudek, kterým bylo uloženo toto opatření, nabyl právní moci až po vydání řidičského průkazu v druhém státě, je v tomto ohledu irelevantní, neboť tento průkaz byl získán až po vydání tohoto rozsudku a skutečnosti odůvodňující uvedené opatření existovaly k datu vydání uvedeného průkazu (v tomto smyslu viz rozsudek Weber, C-1/07, EU:C:2008:640, body 36 a 41).

32 Na položenou otázku je tudíž třeba odpovědět, že čl. 11 odst. 4 druhý pododstavec směrnice 2006/126 musí být vykládán v tom smyslu, že opatření, kterým členský stát obvyklého bydliště osoby, jenž nemůže této osobě, řidiči motorového vozidla, odejmout řidičské oprávnění z důvodu, že mu bylo již dřívějším rozhodnutím odňato, nařídí, že uvedené osobě nebude možné během určité doby udělit nové řidičské oprávnění, musí být považováno za omezení, pozastavení nebo odnětí řidičského průkazu ve smyslu tohoto ustanovení s tím důsledkem, že do uplynutí této doby bude bránit uznání platnosti každého řidičského průkazu vydaného jiným členským státem. Okolnost, že rozsudek, kterým bylo toto opatření uloženo, nabyl právní moci až po vydání řidičského průkazu v druhém státě, je v této souvislosti irelevantní, neboť tento průkaz byl získán až po vydání tohoto rozsudku a skutečnosti odůvodňující uvedené opatření existovaly k datu vydání uvedeného průkazu.

K nákladům řízení

33 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (desátý senát) rozhodl takto:

Článek 11 odst. 4 druhý pododstavec směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/126/ES ze dne 20. prosince 2006 o řidičských průkazech musí být vykládán v tom smyslu, že opatření, kterým členský stát obvyklého bydliště osoby, jenž nemůže této osobě, řidiči motorového vozidla, odejmout řidičské oprávnění z důvodu, že mu bylo již dřívějším rozhodnutím odňato, nařídí, že uvedené osobě nebude možné během určité doby udělit nové řidičské oprávnění, musí být považováno za omezení, pozastavení nebo odnětí řidičského průkazu ve smyslu tohoto ustanovení s tím důsledkem, že do uplynutí této doby bude bránit uznání platnosti každého řidičského průkazu vydaného jiným členským státem. Okolnost, že rozsudek, kterým bylo toto opatření uloženo, nabyl právní moci až po vydání řidičského průkazu v druhém státě, je v této souvislosti irelevantní, neboť tento průkaz byl získán až po vydání tohoto rozsudku a skutečnosti odůvodňující uvedené opatření existovaly k datu vydání uvedeného průkazu.

Podpisy.